

Wat kunnen we leren van de onderzochte abortussen runderen, schapen en geiten in 2025?

Versie 1.0 – Maart 2026

Auteur: Afdeling autopsie

Abortus onderzoek bij runderen en schapen kan waardevolle informatie opleveren, maak er gebruik van.

Het is nog steeds verplicht om elke abortus bij runderen, schapen en geiten te laten onderzoeken in het kader van de brucellose-bewaking. Elke abortus betekent een financieel en emotioneel verlies voor de veehouder. Daarom zijn het abortusprotocol en de aanvullende onderzoeken zo belangrijk: ze helpen bij het opsporen van de oorzaak van de abortus op basis waarvan een gericht behandelen preventieplan opgesteld kan worden. Op deze manier kan men veel problemen voorkomen. In het voorjaar van 2025 was er een stijging in het aantal foetussen met typische afwijkingen voor het blauwtongvirus (BTV). Afwijkingen die worden gecorreleerd met het Schmallenbergvirus (SBV) werden minder gezien. Dit verslag beschrijft wat de abortus-onderzoeken in 2025 aan het licht brachten.

In 2025 onderzocht DGZ, met de financiële steun van het FAVV, 2.756 abortusdossiers van rundveebedrijven. Ruim 2.398 foetussen werden onderworpen aan een autopsie. Het standaardprotocol omvat, naast de ophaling van de foetus en de bijbehorende monsters, een macroscopische autopsie en analyses voor het bovine virale diarreevirus (BVDV), *Neospora* en brucellose. Daarnaast kunnen er nog heel wat analyses ingezet worden om tot een gerichte diagnose te komen.

Abortusprotocol bij rundvee

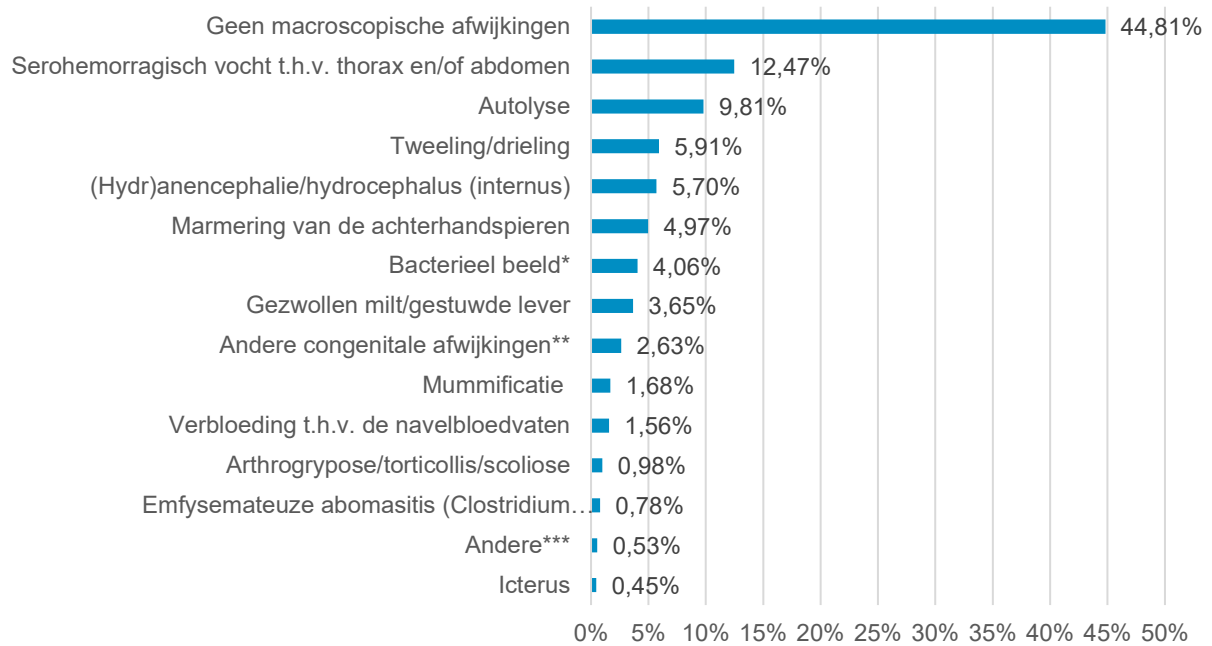
Macroscopische vaststellingen op autopsie

Figuur 1 geeft een overzicht van de macroscopische bevindingen bij de autopsies. Bij ruim de helft van de onderzochte foetussen werden duidelijke afwijkingen vastgesteld. In 2025 kwamen er naast serohemorragisch vocht en autolyse opnieuw veel meerlingen voor. Meerlingendracht gaat gepaard met een verhoogd risico op abortus.

In de eerste maanden van 2025 werden typische letsels vastgesteld die wijzen op een doorgemaakte infectie met het blauwtongvirus. Het ging om hydranencephalie, anencephalie en hydrocephalus (internus). Marmering van de achterhandspieren en een bacterieel beeld van abortus behoren ook tot de meest vastgestelde afwijkingen. Daarnaast werd ook marmering van de achterhandspieren vastgesteld, wat kan wijzen op een tekort aan selenium of vitamine E.

Bij een bacterieel beeld van abortus zijn er tijdens de autopsie macroscopische afwijkingen aanwezig die wijzen op de bacteriële oorzaak van de abortus, zoals pleuropneumonie, pleuritis, pericarditis, (peri)hepatitis, splenomegalie, peritonitis en/of placentitis.

Figuur 1: Overzicht macroscopische vaststellingen in %

* (pleuro)pneumonie, pleuritis, pericarditis, splenomegalie, perihepatitis, peritonitis, placentitis

**ventrikelseptumdefect, ectopia cordis, schistosoma reflexum, atresia of stenose van anus/jejunum/colon, bulldogkalf, anasarca, lipoma, verlengde dracht, hernia diafragmatica, ...

***ruptuur vena porta, pneumothorax, enteritis, fractuur van de schedel, ...

Foto 1: Marmering van de achterhandspieren.

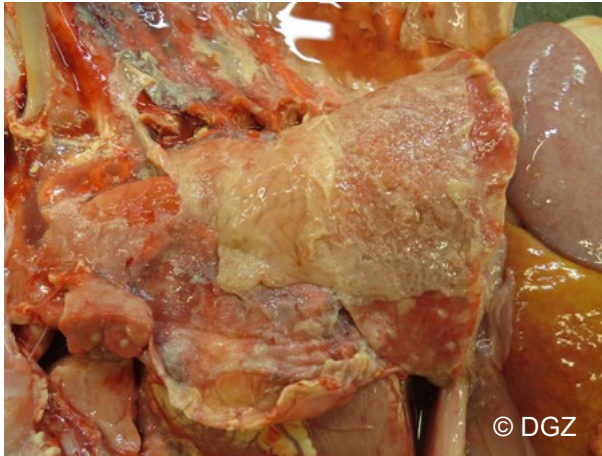

Foto 2: Pleuropneumonie.

Foto 3: Congenitale afwijkingen: Foto links: polymelie, foto rechts: meningo-encephalocele.

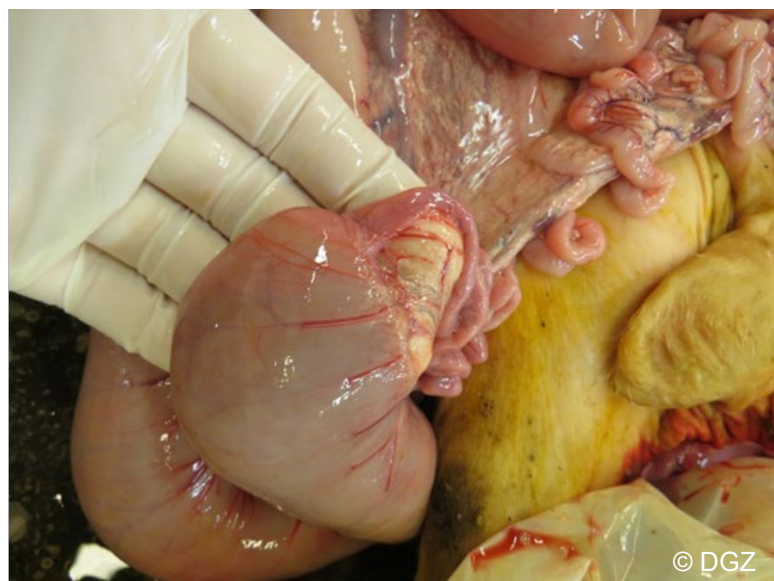
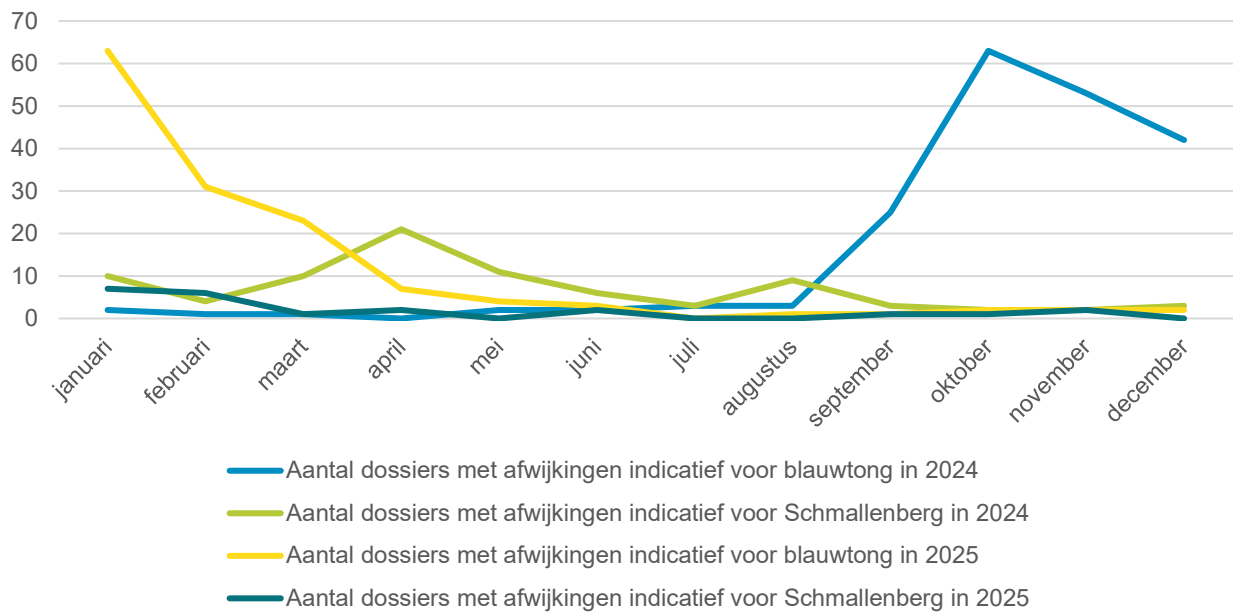

Foto 4: Congenitale afwijkingen: stenose halverwege het jejunum met een overvulling van het proximaal deel van het maagdarkanaal.

Figuur 2 geeft een overzicht van het aantal foetussen met typische letsels indicatief voor infecties met het blauwtongvirus (BTV) of het schmallenbergvirus (SBV). In de eerste drie maanden is er een piek voor BTV, letsels indicatief voor SBV werden minder vastgesteld. In 2025 was er voor geen van beide analyses nog vergoeding voorzien door de overheid.

Figuur 2: Aantal dossiers met afwijkingen indicatief voor blauwtongvirus en Schmallenbergvirus in 2024 en 2025

Resultaten monsternames: Neospora, BVDV en brucellose

Neosporose blijft een belangrijke oorzaak van abortus bij runderen. In 2021 testte 13,3% van de onderzochte moederdieren positief, gevolgd door 13,6% in 2022 en een lichte stijging naar 14,9% in 2023. In 2024 werden 3.031 serumstalen van moederdieren onderzocht, waarvan 13,6% positief testte. Van de 2.692 onderzochte serumstalen in 2025 testte 14% positief.

Dankzij het BVD-bestrijdingsprogramma is het aantal BVD-gevallen de laatste jaren afgenomen. In 2023 was geen enkel orbiopt (earpunch) positief voor het BVD-antigen. In 2024 werden opnieuw enkele foetussen vastgesteld die positief testten (0,09%), maar in 2025 werd het BVD-virus bij geen enkele onderzochte foetus gedetecteerd.

Ook voor brucellose werden geen positieve resultaten vastgesteld. Zowel de brucellose-cultuur op de nageboorte of de lebmaaginhoud van de onderzochte foetussen als het onderzoek naar *Brucella*-antistoffen in het serum van de moederdieren waren telkens negatief.

Resultaten van de verdere onderzoeken

Bacteriologie en mycologie

Ons onderzoek naar bacteriën en schimmels/gisten (mycologie) leverde ons heel wat diagnoses op. Daarbij konden we heel wat pathogene kiemen isoleren, waaronder *Salmonella* sp., *Listeria monocytogenes*, *Bacillus licheniformis*, *Trueperella pyogenes*, *Vibrio* sp., *Pseudomonas aeruginosa*, *Staphylococcus aureus*, (hemolytische) *Escherichia coli*, *Acinetobacter* sp..

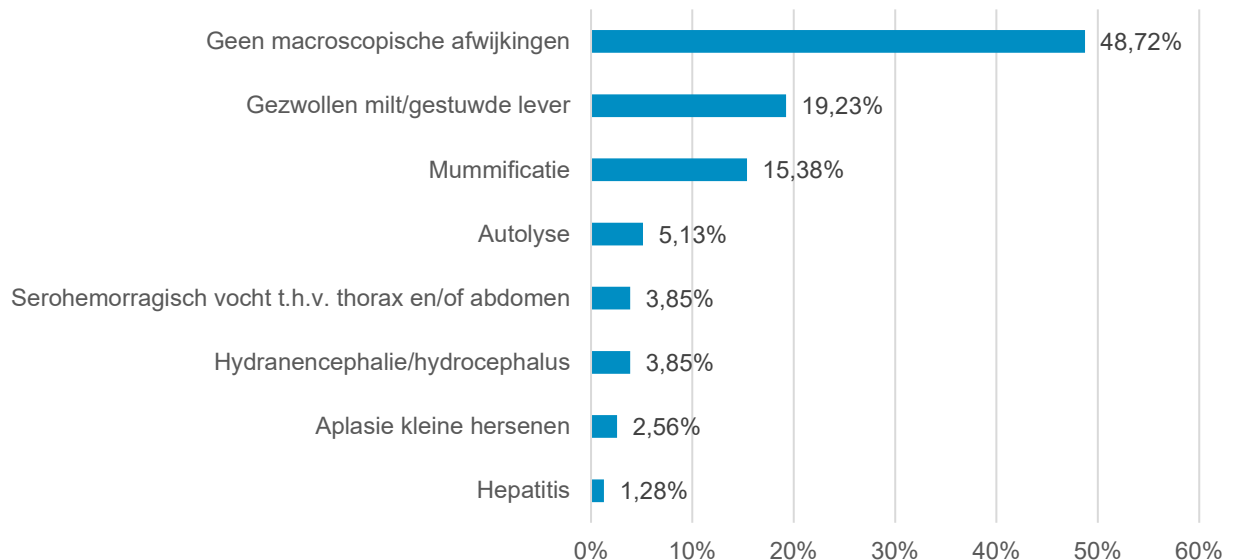
Meer uitleg over deze kiemen vind je via het volgen van de link onderaan op het beproevingsverslag of op de DGZ-website: [Interpretatie resultaten abortusprotocol rundvee](#).

Abortusprotocol bij kleine herkauwers

In 2025 werden zo'n 82 abortusdossiers onderzocht, waarvan 76 met een of meerdere foetussen van schapen- en geitenbedrijven.

Figuur 3 toont een overzicht van de macroscopische bevindingen bij het abortusprotocol schapen en geiten.

Figuur 3: Overzicht macroscopische bevindingen abortusprotocol schapen en geiten

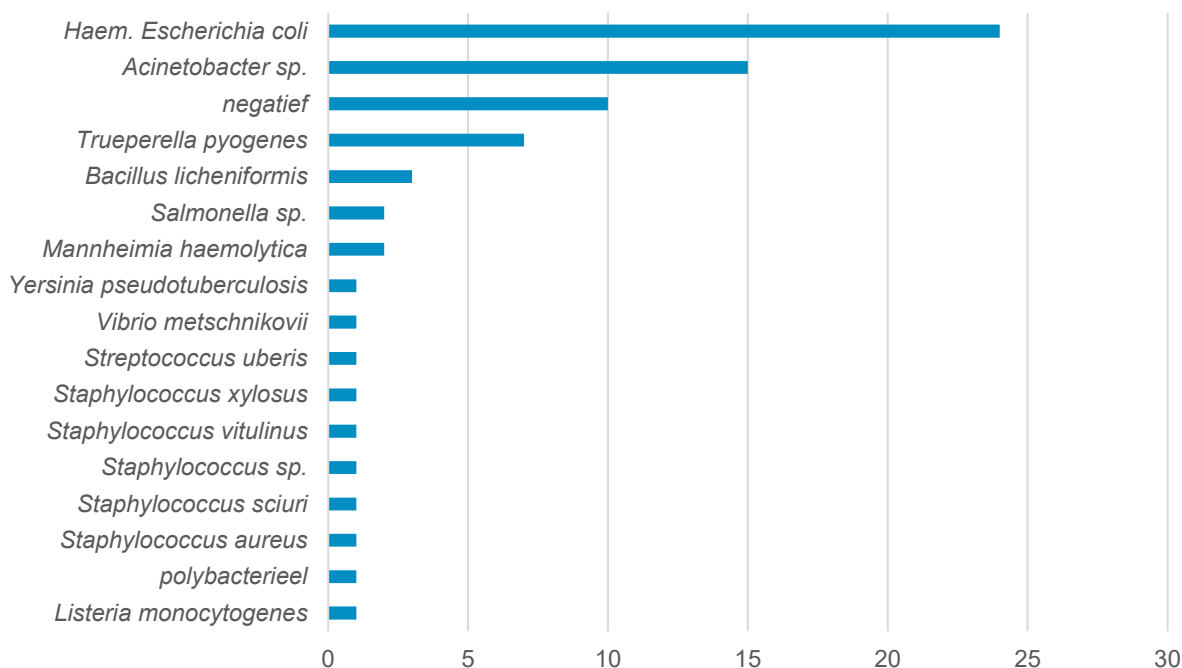

In onderstaande tabel vind je een kort overzicht van de resultaten van de onderzoeken.

Pathoëen	Aantal uitgevoerde analyses	Aantal positieve resultaten
Aerobe cultuur met isolatie pathogene bacteriën uit lebmaag en/of long	73	63 (zie Figuur 4)
Anaplasma + Leptospira PCR	2	0
Blauwtongvirus PCR	6	0
Blauwtongvirus type 3 PCR	1	0
Brucella antistoffen	70	0
Campylobacter cultuur lever	73	0
Chlamydia antistoffen	70	1
Chlamydia PCR	9	1
Gisten en schimmels lebmaag*	144	10
Q-fever PCR	74	5
Salmonella-typering	2	2x <i>S. Diarizonae</i> 61 (1,5,7)
Schmallenbergvirus PCR	1	0
Stamp-kleuring (o.a. Chlamydia)	78	7
Toxoplasma PCR	72	12

* Pathogene schimmels en gisten zoals: *Candida albicans*.

Figuur 4: Overzicht van belangrijkste geïsoleerde bacterie uit cultuur lebmaag/long

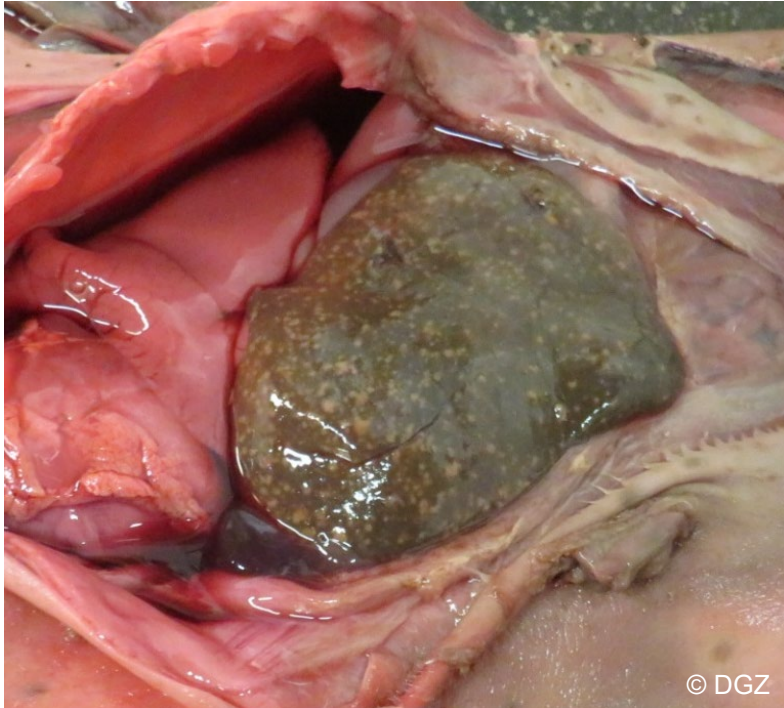

Foto 5: Necrosehaardjes ter hoogte van de lever met isolatie van *Listeria monocytogenes*.

Deze gegevens benadrukken het belang van voortdurende monitoring en onderzoek naar abortussen bij grote en kleine herkauwers om ziekten te bestrijden en de gezondheid van de veestapel te waarborgen.

Contactgegevens

Met je vragen over abortus bij rundvee en kleine herkauwers kun je terecht bij DGZ op tel. 078 05 05 23 of e-mail helpdesk@dgz.be. Of neem een kijkje op onze website: www.dgz.be en onze blog: gezondedieren.be.

Dit autopsieverslag bevat vertrouwelijke diagnostische informatie. Gehele of gedeeltelijke reproductie, verspreiding, publicatie of terbeschikkingstelling aan derden is niet toegestaan zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van DGZ.